

Wat leert uw kind in Groep 3, blok 1?

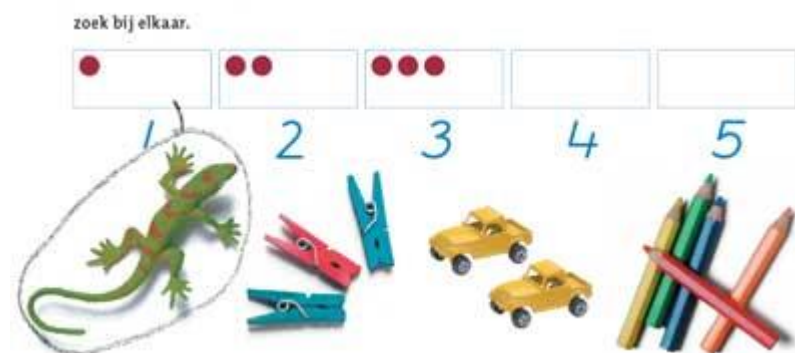
Blok 1 begint aan het begin van het schooljaar en loopt ongeveer tot eind september. In die periode komen de leerlingen de volgende onderwerpen tegen:

- [Wat zijn getallen?](#)
- [Rekenen met blokken](#)
- [Spelen met getallen en de vijf-structuur](#)

Wat zijn getallen?

In groep 3 leert uw kind rekenen. Een hele stap, maar is alles dan ook meteen nieuw en moeilijk? Nee, in groep 1 en 2 heeft hij of zij al een begin gemaakt met rekenen. Zo kan uw kind waarschijnlijk al tot 10 tellen. Ook weet het al wat getallen zijn. Bijvoorbeeld hoeveel 'twee snoepjes' is. In groep drie gaat uw kind verder. Hij of zij leert te rekenen met deze getallen. Om te beginnen leren de kinderen wat je allemaal met getallen kunt doen en waarom. Bijvoorbeeld: "Hoe laat je zien dat je drie knijpers hebt?"

Je kunt alle drie de knijpers op tafel leggen. Of je kunt drie stippen tekenen. Je kunt ook het cijfer '3' opschrijven of je kunt drie vingers opsteken. Op al deze manieren kan je laten zien dat je drie bedoelt. Al deze manieren betekenen hetzelfde. In de eerste lessen van groep 3 leert uw kind op deze manier over getallen na te denken.

Als uw kind weet wat de getallen betekenen kan hij of zij gaan oefenen met het herkennen van deze aantallen. Op school krijgen de kinderen veel sommen waarin aantallen in groepjes moeten worden verdeeld.

maak groepjes van 4.

4

Bij deze som worden paperclips verdeeld. Dit kan je ook in het echt doen. Steeds worden de paperclips met vier bij elkaar gelegd. Uw kind ziet het op papier gebeuren, de paperclips zijn bijna echt!

Later gaan de sommen iets verder weg van de werkelijkheid.

maak groepjes van 4.

4

Bij deze som staan er alleen nog rondjes. Deze rondjes kunnen van alles betekenen; paperclips, bomen, koeien en nog veel meer. Nog een stap verder heeft uw kind helemaal geen rondjes meer nodig en kan hij of zij dit soort sommen uit het hoofd berekenen. Maar zover zijn we nog niet. Uw kind moet eerst nog van alles leren over getallen!

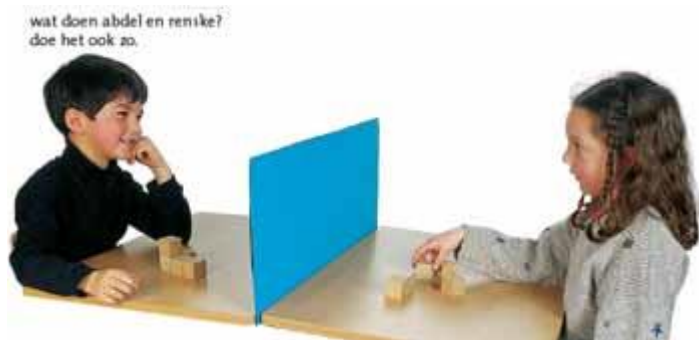
Rekenen met blokken

Rekenen is meer dan tellen en sommen maken. Ook bijvoorbeeld meten en meetkunde is rekenen. In groep 3 beginnen de kinderen met het rekenen met blokken.

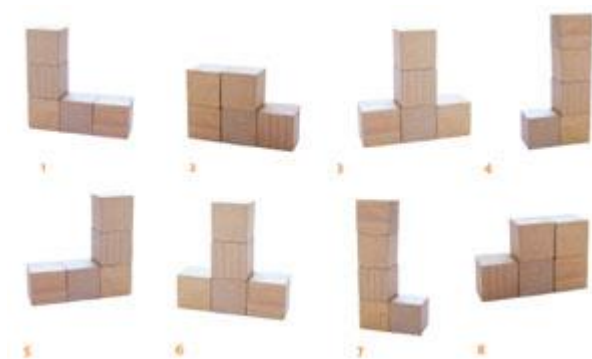
Wat kan je allemaal doen met blokken?

Ten eerste natuurlijk torens bouwen. Maar er kunnen ook andere bouwsels gemaakt worden. In de rekenles worden er allerlei bouwsels gemaakt en beschreven. Vooral dat laatste is belangrijk.

Praten over de blokkenbouwsels. Hoe zien ze eruit? Hoeveel blokken zijn er gebruikt, hoeveel blokken kan je zien? Want met blokkenbouwsels kan iets vreemds aan de hand zijn. Soms ziet de een iets anders dan de ander! Dat ligt eraan naar welke kant van het bouwsel je kijkt. De kinderen oefenen dit ook op school. Dit doen ze bijvoorbeeld door achter een schermje een bouwsel te maken.

Intussen beschrijft het kind zijn bouwsel aan iemand anders. Dit kind bouwt mee. Maar... dat bouwsel kan heel anders worden! Want wat vóór voor de een is, is achter voor de ander!

Een andere vraag kan zijn hoeveel blokken er voor elk bouwsel zijn gebruikt. Voor welke bouwsels zijn evenveel blokken gebruikt?

bouw maar na.
hoeveel blokken?

U ziet dat uw kind op school deze bouwsels namaakt. Om dat te kunnen doen moet je weten hoeveel blokken je nodig hebt. Belangrijk bij het tellen van blokken in een bouwsel is dat je alle gebruikte blokken meetelt. Dus ook de blokken die je niet kan zien. Dit is voor veel kinderen lastig. Hoe kan je nou tellen wat je niet ziet? En waarom moet dat?

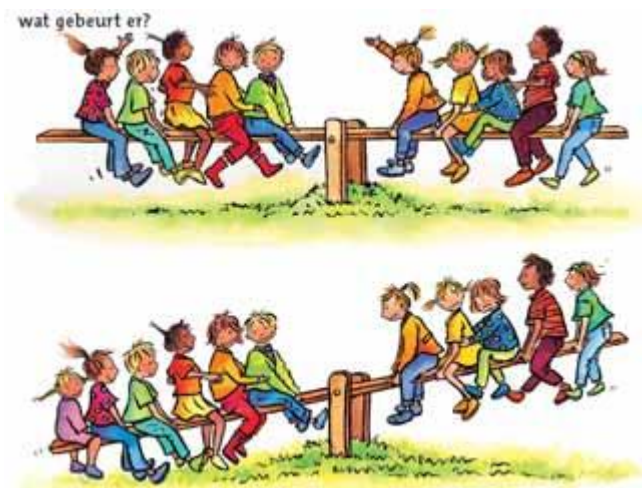
In de rekenles op school wordt dat bijvoorbeeld op deze manier uitgelegd: als er in een groep 21 kinderen zitten en er zijn er 2 ziek thuis. Hoeveel kinderen zijn er dan in de klas? De overgebleven kinderen kan je tellen. Dan weet je hoeveel kinderen er op dat moment in de klas zijn: 19. Maar als de 2 kinderen zich verstopt hebben in het lokaal? Hoeveel kinderen zijn er dan? Als je telt

hoeveel kinderen je kan zien kom je weer op 19. Maar de 2 verstopte kinderen zijn er wel! Er zijn dus wel 21 kinderen, terwijl je er maar 19 kan zien.

Spelen met getallen en de vijf-structuur

Om te kunnen rekenen moet je weten hoe getallen in elkaar zitten. De kinderen beginnen met het leren van de getallenlijn. De getallenlijn is de reeks getallen van 1 tot zo ver ze kunnen tellen. Ze leren dat na 5 het getal 6 komt en zo verder. Maar er zijn nog veel meer dingen te ontdekken over de getallenlijn. In het begin van groep 3 begint uw kind met het ontdekken van de getallenlijn van 1 tot en met 10.

Na 5 komt 6. Maar wat betekent dat? De onderstaande opgave laat dat zien.

Zes kinderen is meer dan vijf kinderen. Zes kinderen zijn dus zwaarder dan vijf kinderen! Maar deze opgave laat nog iets belangrijks zien. Vijf kinderen en vijf kinderen is even zwaar. Vijf en vijf is evenveel.

Hier kan je ook een som in zien. Vijf kinderen erbij (plus) vijf kinderen is tien kinderen!

Aan deze belangrijke som wordt op school veel tijd besteed.

Een groepje van vijf kunt u makkelijk herkennen. Dat is wel zo handig want dat gebruikt u om snel makkelijke sommen uit te rekenen. Uw kind moet dat nog leren. Daarom wordt er veel aandacht

aan het getal '5' besteed. De vingers van één hand, de helft van een doos eieren, en nog veel meer. Uw kind leert met hulp van de vijf verder te tellen... en te rekenen!

Een kind kan alle getallen onder de tien best met alle vingers tellen, maar dat is niet nodig. Als je weet dat het meer dan 'één hele hand' is, weet je al dat het meer dan vijf is. Die vijf vingers hoeven niet meer geteld te worden. Dit gaat natuurlijk veel sneller!

Bij de opgave hieronder staat dus niet voor niets 'denk aan 5'.

hoeveel? denk aan 5.

			10
			8
			6
			

Bij deze opgave is het de bedoeling dat de leerling verder telt vanaf de 5. Dus bij de tweede som '5, 6, 7, 8'. Daarom kleurt hij of zij ook steeds eerst 5 rondjes en daarna nog 3. Bij turven gaat het precies hetzelfde. De kinderen turven eerst 5 en daarna nog 3. Op deze manier leert uw kind gebruik te maken van de 5-structuur.

Wat leert uw kind in Groep 3, blok 2?

Blok 2 loopt ongeveer van eind september tot half november. In die periode komen de leerlingen de volgende onderwerpen tegen:

- [Splitsen en de splitsflat](#)
- [Getallenrij tot 20 en klokkijken](#)

Splitsen en de splitsflat

Als uw kind weet wat de getallen betekenen kan hij of zij meer leren over de getallen. Bijvoorbeeld dat 5 bestaan uit 4 en 1. Wat het hier leert is getallen splitsen. 5 kan op verschillende manieren worden gesplitst. 4 en 1, maar ook 2 en 3. Dit is allebei goed. Maar hoe kan je dat opschrijven? Daar is het plusteken (+) voor nodig. Op school maakt uw kind op de volgende manier kennis met

het plusteken. De leerkracht vraagt 5 leerlingen voor de klas te komen staan. Dan vraagt de leerkracht of 3 van deze leerlingen bij de deur willen gaan staan en 2 aan de andere kant van het lokaal. Wat is er nu gebeurd? De groep is gesplitst. Hoe kunnen we dat opschrijven? Er zijn er 3 en 2. De leerkracht schrijft een 3 en een 2 op het bord. Maar deze horen bij elkaar, want het was een groepje van 5. Daarom schrijft de leerkracht er een + tussen. Dit wordt nog een aantal keer herhaald met andere splitsingen: $1 + 4$, $4 + 1$, $2 + 3$.

De opgaven in het boek gaan natuurlijk ook over splitsen. Zo worden bijvoorbeeld in onderstaande opgave 6 balletjes verdeeld in rood en groen.

splits 6.

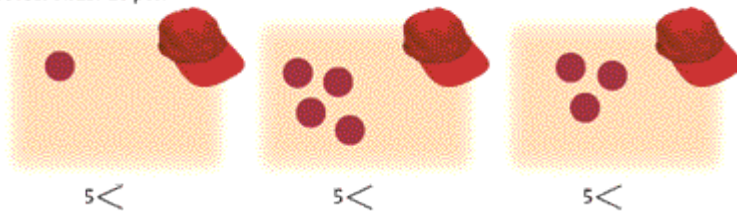
Op welke manieren kan je 10 splitsen? Om dat overzichtelijk te laten zien leren de kinderen in Alles Telt een 'splitsflat' te maken. In een splitsflat staan alle mogelijke splitsingen van een bepaald getal. In het voorbeeld hieronder is dat 10.

In de splitsflat valt nog iets op. Er staat twee keer een nul in. Helemaal bovenaan en helemaal onderaan. Wat betekent 0?

We denken terug aan het voorbeeld van het groepje leerlingen in de klas. Er is nu een groepje met 10 leerlingen. Maar nu staan er 10 kinderen bij de deur en 0 aan de andere kant van het lokaal. Het groepje van 10 is nu gesplitst in 10 en 0. Dus $10 + 0$ is ook 10.

splits 5,
hoeveel onder de pet?

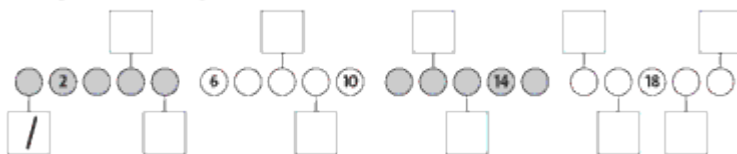
Tot nu toe splitsten de leerlingen steeds groepjes zie ze helemaal konden zien. Alle kinderen, stippen of blokjes konden worden geteld. Maar dat kan niet altijd! Bij de volgende stap in het rekenen ligt er een petje over een groepje fiches heen. Als uw kind de splitsingen goed weet kan het deze vraag ook beantwoorden. Want 5 is nu bijvoorbeeld gesplitst in $1 + 4$. 1 op de tafel en 4 onder het petje.

Op deze manier leert uw kind te rekenen met alle mogelijke splitsingen van de getallen tot en met 10. Deze splitsingen zijn heel belangrijk om goed en handig te leren rekenen. Bij het uitrekenen van heel veel sommen maakt u gebruik van splitsingen. Bijvoorbeeld als u $8 + 6$ uitrekent. U kunt dan 6 splitsen in $2 + 4$. Dat maakt de som veel makkelijker, eerst $8 + 2$ en dat is 10 en dan nog 4, dus het antwoord is 14. Daarom is het heel belangrijk dat uw kind de splitsingen goed kent.

Getallenrij tot 20 en klokkijken

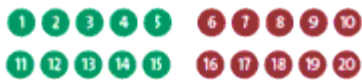
In dit blok leert uw kind verder te rekenen met getallen tot 20. Daarom leert uw kind eerst verder te tellen tot 20. De meeste kinderen kunnen dit wel uit het hoofd, maar weten ze ook hoe de getallen in elkaar zitten en wat ze betekenen? Hoeveel meer is 15 dan 14? Wat valt op aan het woord 15? Het is vijf en tien. Vijf en tien is samen 15. Dit geldt ook voor 13, 14, 16, 17, etc. Het is heel belangrijk dat uw kind deze logische opbouw van de getallenlijn begrijpt. Daarom wordt er veel geoefend met het zoeken van getallen op de getallenlijn. De kinderen krijgen dan een getallenlijn waar een aantal getallen op missen. Bijvoorbeeld zoals onderstaande som uit het werkschrift. Bij deze som bedenken de leerlingen zelf welk getal er in de hokjes moet staan.

welke getallen in de hokjes?

Zo leren de kinderen spelenderwijs de getallenrij tot 20. Een belangrijk begrip hierbij zijn de 'buurgetallen'. Buurgetallen zijn de getallen die op de getallenlijn voor en na een getal komen. De buurgetallen van 11 zijn dus 10 en 12. Bij het leren van de telrij en het maken van sommen is het heel handig om te weten wat de buurgetallen zijn.

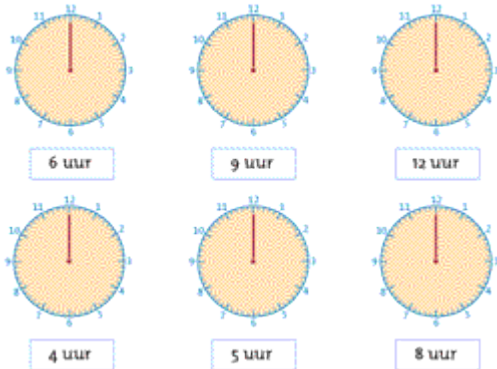
Bij de volgende opgave zoeken de leerlingen de buurgetallen. Wat komt voor 11 en wat komt na 19? Als hulp staat bovenaan de opgave de getallenrij tot 20.

welke getallen?

1		3
	6	
	19	

waar moet de kleine wijzer staan?

Dit blok maakt uw kind een begin met klokkijken. Ook bij het klokkijken is het heel handig om te weten wat de buurgetallen van 11 zijn. Eén uur eerder is 10 uur en één uur later is 12 uur. Waar kan je een klok allemaal voor gebruiken? Waarom is het handig een klok bij je te hebben als je met de bus gaat? Lopen alle klokken eigenlijk gelijk?

Op school ervaren de kinderen hoe lang een minuut duurt. Ze moeten bijvoorbeeld een minuut stil zijn en daarna een minuut tekenen. Duurt de minuut nu steeds even lang? Het lijkt niet zo te zijn! Daarna bekijken ze een klok. Er zijn twaalf uren. Dat betekent dat de kleine wijzer twaalf keer rond gaat voor hij weer op dezelfde plek staat! De kinderen mogen dat ook uitproberen.

Daarna mogen ze een aantal opgaven in het boek gaan maken. Eerst maken de leerlingen alleen opgaven met hele uren. De grote wijzer staat dan altijd bovenaan. Waar moet nu de kleine wijzer staan?

Wat leert uw kind in Groep 3, blok 3?

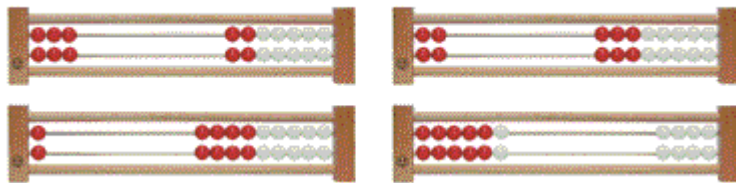
Blok 3 loopt ongeveer van half november tot aan de kerstvakantie. In die periode komen de leerlingen de volgende onderwerpen tegen:

- [Rekenen met het rekenrek](#)
- [Spiegelen, verdubbelen en rekenen met geld](#)

Rekenen met het rekenrek

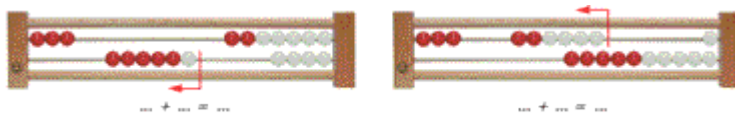
Dit blok leert uw kind rekenen met een rekenrek. Hieronder ziet u opgaven waarbij een rekenrek wordt gebruikt. Op een rekenrek zitten 10 rode en 10 witte kralen. Als alle kralen rechts zitten is het rek 'leeg'. Het gaat dus om de kralen die links op het rek geschoven zijn. Op het rekenrek linksboven kunt u zien dat er 6 rode kralen links zitten en de rest van de kralen rechts. Maar er is nog meer te zien. De 6 kralen zijn verdeeld in 3 boven en 3 onder. 6 is dus gesplitst in $3 + 3$.

hoeveel kralen op het rek?

Wat is er allemaal bijzonder aan het rekenrek? Omdat er tien rode en tien witte kralen op het rek zitten, is het altijd zo dat als alle rode kralen links zitten het antwoord groter is dan 10. Neem de som 6 erbij 6. Deze kan op verschillende manieren worden opgelost. Uw kind pakt bijvoorbeeld eerst 6 kralen van de bovenste rij en schuift ze naar links. Dan neemt uw kind 6 kralen erbij van de onderste rij en schuift deze ook naar links. Nu zitten alle rode kralen links. Dat betekent alvast 10. Nu hoeft uw kind alleen nog de 2 witte kralen erbij op te tellen. $6 + 6$ is dus $10 + 2$ is dus 12!

Een andere manier om een som op te lossen laat Bente zien in de opgave hieronder.

Bente schuift alle kralen op de bovenste rij. Zij berekent de som 3 erbij 6. Eerst schuift ze drie kralen naar links en dan nog zes erbij. Nu ziet ze dat ze ook witte kralen op de bovenste rij gebruikt. Op de bovenste rij zitten 5 rode kralen, dat weet Bente. 4 witte kralen erbij is dus 9 kralen.

Het rekenrek helpt de leerlingen de sommen goed te overzien. De 20 kralen zijn op twee verschillende manieren verdeeld. Er zijn 10 kralen wit en 10 kralen rood, maar er zijn ook 10 kralen op de bovenste rij en 10 kralen op de onderste rij. 20 is dus verdeeld in 4 groepjes van 5. 5 is een overzichtelijk aantal. Groepjes van 1, 2, 3, 4 of 5 kralen hoeft uw kind waarschijnlijk niet meer te tellen. De leerlingen kunnen deze aantallen overzien. U hoeft de stippen op een dobbelsteen ook niet stuk voor stuk te tellen; u ziet wanneer u vier gegooid heeft. Ditzelfde geldt voor het rekenrek. Uw kind leert de aantallen kralen op het rekenrek te overzien, zonder te tellen.

In de opgave met Bente staat nog iets nieuws, het isgelijktteken (=). Op school is uw kind al gewend aan de taal van het rekenen. Erbij, plus, samen, is. Dit blok leren de kinderen daar ook de geschreven tekens bij te gebruiken (+ en =). In de klas wordt dit vaak geoefend op het bord. Problemen worden met de klas opgelost en op het bord wordt alles opgeschreven. Daarbij gebruikt de leerkracht de tekens. Vanaf nu gebruiken de leerlingen deze tekens ook zelf in hun werkschrift.

Spiegelen, verdubbelen en rekenen met geld

Een leuk hulpmiddel om mee te rekenen is de spiegel. Wanneer u een spiegel op een plaatje zet kan er vanalles gebeuren. Een taart met een hap eruit kan weer heel worden! Een lieveheersbeestje kan opeens weer 6 poten krijgen, of juist maar 4...

Maar ook knikkers op tafel kunnen worden gespiegeld. Er liggen bijvoorbeeld 3 knikkers op tafel. Op het plaatje hieronder kunt u zien wat de leerlingen op school met een spiegel en de knikkers doen. Het aantal knikkers verdubbelt! Als de spiegel naast twee knikkers gezet wordt, verschijnen er ook twee in de spiegel. 2 erbij 2 is 4. Door de spiegel steeds op een andere plek op het plaatje kan bijvoorbeeld ook het dubbele van 3 gevonden worden. 3 erbij 3 is 6.

Op deze manier spiegelen de kinderen allerlei plaatjes en aantallen. Onderstaande opgave laat zien hoe de kinderen op school de stap maken van het spiegelen van knikkers naar het maken van sommen. Op deze manier wordt de spiegel dus gebruikt om te begrijpen wat verdubbelen is.

maak het dubbele met de spiegel.

2			$2 + 2$	4
3			$3 + 3$	
4				
5				
6				

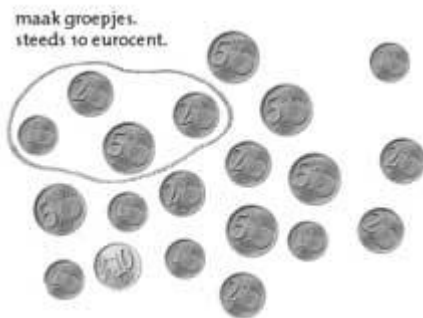
Ook met geld kan goed worden gerekend. In Alles Telt wordt veel aandacht besteed aan het rekenen met geld. Dit blok maakt uw kind voor het eerst kennis met het rekenen met de euromunten van 1, 2, 5, 10 en 20 cent. In onderstaande opgaven mogen de leerlingen snoep kopen. Hoeveel kost een waterijsje? Hoe kan je dat betalen? Welke munten gebruik je dan? Kan je dat ook met andere munten doen? Op welke manier gebruik je minder munten?

hoe duur?
hoe betaal je?

Dit oefenen de kinderen op school met plastic geld. De muntjes kunnen ze zo zelf steeds anders neerleggen. Door zelf te schuiven met de muntjes komen de kinderen erachter hoe je het geld kunt

gebruiken en op welke manier je bijvoorbeeld 10 cent neer kan leggen. Ook in het werkschrift wordt hier aandacht aan besteed.

Wat leert uw kind in Groep 3, blok 4?

Blok 4 begint na de kerstvakantie en eindigt in februari. In die periode komen de leerlingen de volgende onderwerpen tegen:

- [Aftrekken en het min-teken](#)
- [De rekestrein voor erbij en eraf](#)

Aftrekken en het min-teken

Aan het begin van groep 3 heeft uw kind een start gemaakt met optellen. Uw kind kan, bijvoorbeeld met behulp van het rekenrek, zelf aantallen bij elkaar optellen. Het is belangrijk dat de kinderen veel oefenen met optellen. Dit blok maken ze dus veel sommen in hun schrift. Daarbij is het belangrijk dat ze netjes werken. Alleen als de kinderen netjes werken, kunnen ze zelf zien hoe ze gewerkt hebben. Ook de leerkracht moet kunnen zien hoe de leerlingen werken, anders is het veel moeilijker om ze te helpen als ze moeite hebben met een som.

Daarom is er dit blok extra aandacht voor het netjes werken in je eigen schrift. Er worden afspraken gemaakt over hoe de sommen worden opgeschreven. De leerlingen schrijven de sommen helemaal over en schrijven het antwoord en tussenstappen helemaal op. Ook wordt afgesproken hoe een fout verbeterd wordt. De leerlingen mogen de fout niet wegstrepen of weggummen, de fout blijft leesbaar in het schrift staan. Zo kan de leerkracht zien hoe de kinderen hebben gerekend en waar ze moeite mee hebben.

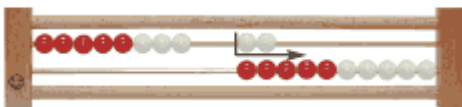

Dit blok leert uw kind iets anders met de getallen te doen dan alleen optellen. Wat gebeurt er in de volgende situatie? Er staan 10 pakjes melk op tafel. Drie kinderen pakken een pakje en drinken het op. Hoeveel pakjes melk zijn er nog over?

De som die bij dit verhaaltje hoort is $10 - 3 = 7$. Uw kind leert dit blok dus iets nieuws: aftrekken. Hierbij gebruikt uw kind een nieuw teken; het min-teken (-). Deze eraf-sommen gaan allemaal over situaties waar een aantal dingen of mensen weg gaan. De kinderen gebruiken de eraf-sommen vooral om uit te rekenen hoeveel er van iets over blijft, zoals pakjes melk, mensen in de klas en stukken taart op een feestje.

Bij het uitrekenen kunnen de kinderen het rekenrek gebruiken, zoals in onderstaande som.

De leerlingen zetten eerst 10 kralen op. Dit is de hele bovenste rij van het rekenrek, vijf rode en vijf witte kralen. Vervolgens schuiven ze het aantal kralen dat eraf moet naar rechts (zoals de pijl bij de opgave hierboven laat zien). De eerste som is $10 - 2$. Ze schuiven dus 2 kralen naar rechts. Nu zien de kinderen meteen hoeveel kralen er over blijven. 5 rode en 3 witte kralen, dus 8 kralen. $10 - 2 = 8$.

Op deze manier kunnen ze ook sommen boven de 10 maken. Zoals in onderstaande opgave. Het kleine plaatje van het rekenrek linksboven betekent dat de kinderen het rekenrek mogen gebruiken bij het uitrekenen van de sommen.

7 maak de sommen.
kijk en vergelijk.

$$\begin{array}{l} 6 - 3 = \dots \\ 16 - 3 = \dots \end{array}$$

$$\begin{array}{l} 3 - 3 = \dots \\ 13 - 3 = \dots \end{array}$$

De rektrein voor erbij en eraf

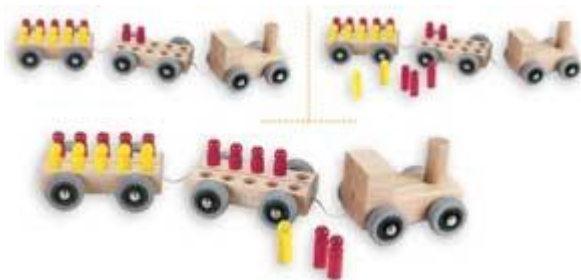
Optellen en aftrekken hebben veel met elkaar te maken. Om dat te laten zien, speelt uw kind in de klas dat het in de trein zit. De leerkracht is de conducteur. De conducteur wil graag weten hoeveel kinderen er in de trein zitten. Eerst is de trein nog leeg. Dan stappen er 5 kinderen in. Hoeveel kinderen zitten er nu in de trein? $0 + 5 = 5$. De trein rijdt verder en er stappen nog 3 kinderen in. $5 + 3 = 8$. Maar bij de volgende halte willen er 2 kinderen uit de trein. Wat gebeurt er nu? Er zijn 8 kinderen in de trein en er gaan er 2 weg. $8 - 2 = 6$. Nu zitten er dus nog 6 kinderen in de trein. Zo stappen er steeds kinderen in en uit de trein.

In de trein uit bovenstaande opgave zitten 12 poppetjes. Bij het plaatje ernaast staan 3 poppetjes naast de trein. Er zijn dus 3 poppetjes uitgestapt. Hoeveel zitten er nu nog in de trein? $12 - 3 = 9$. Er zitten nu dus nog 9 poppetjes in de trein.

Maar wat gebeurt er als bij een halte mensen instappen en mensen uitstappen?

Bij onderstaande opgave gebeurt dit.

Linksbovenin zitten 12 poppetjes in de trein. Bij het plaatje rechts stappen 5 poppetjes in. $12 + 5 = 17$. Maar in bij het onderste plaatje stappen weer 3 poppetjes uit! $17 - 3 = 14$. Bij deze opgave gebeuren er dus twee dingen. Eerst stappen 5 poppetjes in en daarna stappen er 3 poppetjes uit. Dat zijn dus twee sommen, een erbij-som en een eraf-som. Eerst $12 + 5 = 17$ en daarna $17 - 3 = 14$. Er zitten op het onderste plaatje dus nog 14 poppetjes in de trein. Klopt het?

Deze sommen oefenen de kinderen ook zonder plaatje erbij. Bij het berekenen van de sommen denken ze wel aan de trein. De leerlingen helpen elkaar en overleggen hoe de sommen kunnen

worden uitgerekend. Bij onderstaande opgave gaat het over de trein, maar staan er geen plaatjes meer bij.

mensen in de trein	mensen die instappen	mensen die uitstappen	som
6	2	1	
4	3	2	
7	2	3	
9	1	5	
8	0	6	
10	1	10	

Ook met het rekenrek kunnen er kralen bij en weer af worden geschoven. Bijvoorbeeld de sommen $10 + 3 = \dots$ en $13 - 3 = \dots$. Deze sommen hebben veel met elkaar te maken. Wanneer uw kind het rekenrek gebruikt, zal het dat zelf zien. De kinderen zetten eerst 10 kralen op. Daarna schuiven ze er 3 bij. $10 + 3 = 13$. De volgende som lijkt hier erg op. De kinderen schuiven dezelfde 3 kralen weer terug. $13 - 3 = 10$. Op deze manier kan uw kind heen en weer blijven schuiven! $10 + 3 = 13$
 $- 3 = 10$ $10 + 3 = 13$ $- 3 = 10$!

6 Erbij en eraf.

$$\begin{array}{ll} 10 + 3 = \dots & 5 + 6 = \dots \\ 13 - 3 = \dots & \dots - 6 = \dots \end{array}$$

Wat leert uw kind in Groep 3, blok 5?

Blok 5 begint in maart, en loopt door tot in april. In die periode komen de leerlingen de volgende onderwerpen tegen:

- [Rekenen met het optelbord](#)
- [Rekendriehoeken en euro's](#)

Rekenen met het optelbord

Het is belangrijk dat uw kind alle erbij-sommen tot 20 snel en makkelijk kan uitrekenen. Maar niet alle erbij-sommen zijn hetzelfde. Dit blok krijgt uw kind een hulpmiddel om snel te kunnen zien wat voor soort som het is en wat het antwoord ongeveer is. Dit hulpmiddel is het optelbord. In het optelbord staan geen antwoorden, het is een hulpmiddel om erbij-sommen handig uit te kunnen

rekenen. Het optelbord staat ook achterin het leerboek van uw kind, zodat het altijd makkelijk is te vinden.

0+0	1+0	2+0	3+0	4+0	5+0	6+0	7+0	8+0	9+0	10+0
0+1	1+1	2+1	3+1	4+1	5+1	6+1	7+1	8+1	9+1	10+1
0+2	1+2	2+2	3+2	4+2	5+2	6+2	7+2	8+2	9+2	10+2
0+3	1+3	2+3	3+3	4+3	5+3	6+3	7+3	8+3	9+3	10+3
0+4	1+4	2+4	3+4	4+4	5+4	6+4	7+4	8+4	9+4	10+4
0+5	1+5	2+5	3+5	4+5	5+5	6+5	7+5	8+5	9+5	10+5
0+6	1+6	2+6	3+6	4+6	5+6	6+6	7+6	8+6	9+6	10+6
0+7	1+7	2+7	3+7	4+7	5+7	6+7	7+7	8+7	9+7	10+7
0+8	1+8	2+8	3+8	4+8	5+8	6+8	7+8	8+8	9+8	10+8
0+9	1+9	2+9	3+9	4+9	5+9	6+9	7+9	8+9	9+9	10+9
0+10	1+10	2+10	3+10	4+10	5+10	6+10	7+10	8+10	9+10	10+10

De sommen staan op een op een logische manier bij elkaar. Aan de kleur van de som kan uw kind zien wat voor soort som het is. De rode sommen zijn de dubbelen (bijvoorbeeld $3 + 3$ en $5 + 5$).

De oranje sommen zijn sommen met 5 (bijvoorbeeld $5 + 1$ en $1 + 5$).

De paarse sommen samen 10 (bijvoorbeeld $2 + 8$ en $7 + 3$).

De lichtblauwe sommen zijn samen 5 (bijvoorbeeld $2 + 3$ en $5 + 0$).

De donkerblauwe sommen zijn samen 15 (bijvoorbeeld $5 + 10$ en $6 + 9$).

In de lichtgroene sommen zit 0 (bijvoorbeeld $6 + 0$ en $0 + 6$).

In de donkergroene sommen zit 10 (bijvoorbeeld $10 + 3$ en $3 + 10$).

Het is heel belangrijk dat er in het optelbord geen antwoorden staan. Het gaat er om dat de leerlingen handig leren rekenen. Door een som op te zoeken in het optelbord, kunnen ze zelf zien dat de som erg lijkt op een som die ze wel weten. Dit oefenen ze bijvoorbeeld in onderstaande opgave.

2+1									
2+2	3+2								
2+3	3+3	4+3							
	3+4	4+4	5+4						
		4+5	5+5	6+5					
			5+6	6+6					
				6+7					

Meteen valt op dat er veel rode sommen in dit stuk van het optelbord staan. De rode sommen zijn de dubbelen; dit zijn makkelijke sommen die uw kind waarschijnlijk uit het hoofd weet. De sommen onder en boven deze dubbelen verschillen maar 1 met de rode sommen. Bijvoorbeeld de

som $3 + 3$. De som erboven is er eentje minder; $3 + 2$. De som eronder is er eentje meer; $3 + 4$.
 $3 + 3 = 6$. Eentje minder is 5 en eentje meer is 7. Dus $3 + 2 = 5$ en $3 + 4 = 7$.

De leerlingen kunnen nu allerlei optelsommen maken. Als ze ergens niet uitkomen kunnen ze zelf achterin het boek kijken en het optelbord gebruiken. Het is belangrijk dat uw kind de som eerst goed bekijkt. Is het een erbij-som of een eraf-som? Zijn er sommen die op elkaar lijken? Welke som weet ik meteen en kan ik meteen opschrijven?

$10 + 4 = \dots$	$10 + 7 = \dots$	$16 - 6 = \dots$
$4 + 10 = \dots$	$10 + 8 = \dots$	$14 - 4 = \dots$
$5 + 10 = \dots$	$10 + 9 = \dots$	$10 - 0 = \dots$

Rekendriehoeken en euro's

In groep 3 is uw kind vooral bezig met optellen en aftrekken tot 20. Deze sommen moeten veel worden geoefend, zodat uw kind ze in groep 4 kan gebruiken om ook boven de 20 te rekenen. Maar alleen maar oefenen door rijtjes sommen te maken is wel erg saai..

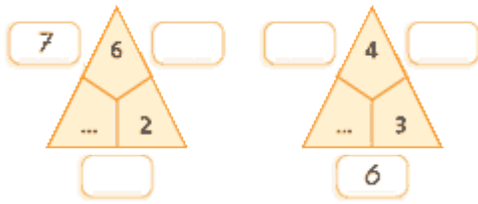
De sommen kunnen ook op andere manieren worden geoefend. Dit is niet alleen leuker, het is ook goed om de sommen eens op een andere manier te zien. Soms zien leerlingen dan opeens handigheidjes en overeenkomsten tussen sommen die er eerder niet zagen. Op deze manier krijgen de kinderen steeds meer inzicht in het rekenen en zullen ze het steeds beter begrijpen.

Hieronder staat een voorbeeld van een rekendriehoek.

De leerlingen tellen steeds twee zijden van de driehoek bij elkaar op. Het antwoord zetten ze aan de kant in het hokje. Bij bovenstaand voorbeeld staat er dus 8 omdat $4 \text{ stippen} + 4 \text{ stippen} = 8$. In het rechterhokje komt $4 + 6 = 10$. In het onderste hokje komt hetzelfde antwoord, ook 10. Want aan de onderkant van de driehoek staan ook $4 \text{ stippen} + 6 \text{ stippen} = 10$.

Deze rekendriehoeken kunnen ook moeilijker worden gemaakt. In onderstaand voorbeeld staan niet in alle vakjes van de driehoek getallen. De kinderen moeten nu ook zelf beredeneren welk getal er in het lege hokje van de rekendriehoek komt te staan.

Het is belangrijk dat uw kind eerst bedenkt welk gedeelte van de rekendriehoek al opgelost kan worden. Bijvoorbeeld bij de eerste opgave de rechterkant. $6 + 2 = 8$. In het rechtervakje komt dus '8'. Maar ook de linkerkant kan al worden berekend. 6 en ... zijn samen 7. Dit kan alleen worden berekend met een eraf-som. $7 - 6 = 1$. In het lege vakje van de rekendriehoek komt dus '1' te staan. Nu is de rekendriehoek compleet en kan uw kind ook uitrekenen welk getal er in het onderste vakje moet komen te staan; 3. Want $1 + 2 = 3$.

Op school leert uw kind rekenen met geld. Ook dit is weer een manier om de sommen onder de 20 te oefenen. Daarnaast leert uw kind ook de euromunten te herkennen en te gebruiken. In de vorige blokken heeft uw kind de muntjes van 1,2,5, 10 en 20 cent leren gebruiken. Dit blok komen daar de munten van 1 en 2 euro bij en de briefjes van 5, 10 en 20 euro.

Met deze munten en briefjes kunnen allerlei hoeveelheden geld worden neergelegd.

Als u iets wilt kopen, kunt u niet altijd gepast betalen. Soms geeft u te veel geld en krijgt dan geld terug. Ook hier oefent uw kind op school mee. Hieronder staat een voorbeeld van een som waarbij de leerlingen berekenen hoeveel geld ze terugkrijgen.

Wat leert uw kind in Groep 3, blok 6?

Het laatste blok in een jaar, blok 6, valt in mei en juni. In die periode komen de leerlingen de volgende onderwerpen tegen:

- [Halveren en verdubbelen; even en oneven](#)
- [Kennismaking met de telrij tot 100](#)

Halveren en verdubbelen; even en oneven

De komende weken is uw kind tijdens de rekenles bezig met even en oneven getallen. Het gaat erom dat de kinderen verkennen wat even en oneven is en waarom.

Een belangrijk verschil tussen even en oneven getallen is dat even getallen door 2 gedeeld kunnen worden en oneven getallen niet. Bij het verdelen van snoepjes tussen twee kinderen is het daarom heel belangrijk te weten of het aantal snoepjes even of oneven is!

Afbeelding ontbreekt

Als je een even aantal snoepjes over twee kinderen verdeelt, hou je geen snoepjes over. Even aantallen kan je dus eerlijk delen. Als je een oneven aantal snoepjes over twee kinderen verdeelt, hou je 1 snoepje over. Oneven aantallen kan je dus niet eerlijk delen. De kinderen leren het volgende te vertellen over getallen: 3 en 3 zijn dubbelen. Samen zijn ze 6. 6 is een even aantal. 3 is de helft van 6.

Afbeelding ontbreekt

Op een vergelijkbare manier wordt er gepraat over oneven getallen: 5 en 6 zijn bijna-dubbelen. Samen zijn ze 11. 11 is een oneven aantal. 5 is iets minder dan de helft van 11. Je houdt er 1 over.

Afbeelding ontbreekt

Over even en oneven getallen kunt u thuis ook nadenken. Overal om ons heen zijn even en oneven getallen te vinden. Daarbij kunt u de volgende vragen stellen:

Tel het aantal voeten van de mensen in huis. Zou dat een even of oneven aantal zijn? Kan je het aantal voeten eerlijk delen? Bedenk antwoorden op dezelfde vragen over het aantal neuzen, armen, oren, monden, etc.

Hoeveel wielen heeft een auto? Zou dat even of oneven zijn? Hoeveel wielen heeft een hele lange vrachtwagen? Kan je de wielen van een auto eerlijk delen? Zou dat even of oneven zijn? Wat zou er gebeuren als een auto een oneven aantal wielen zou hebben?

Kennismaking met de telrij tot 100

Tijdens het laatste blok van dit schooljaar kijkt uw kind al een beetje vooruit naar groep 4. In groep 4 leert uw kind rekenen tot en met 100.

Om kennis te maken met de telrij tot 100 leert uw kind rekenen met de kralenketting.

Wat is een kralenketting?

De kralenketting heeft 100 kralen. Hier ziet u een plaatje van een kralenketting:

Afbeelding ontbreekt

Er zitten steeds 10 rode kralen aan en daarna weer 10 witte kralen. Zo kunnen de kinderen goed zien wat tientallen zijn. Het getal 61 is zo snel gevonden op de kralenketting. 10,20,30,40,50,60 en nog 1 kraal.

Het is heel belangrijk om te weten wat de tientallen zijn om met de getallen tot 100 te kunnen rekenen. Bij alle sommen zullen de tientallen dan ook een belangrijke rol spelen.

Rekenen met behulp van de tientallen kan heel handig zijn. Als je bijvoorbeeld weet dat 50 erbij 10 samen 60 is, dan weet je ook dat 50 erbij 11 er eentje meer is, dus 60 erbij 1. En dat is 61. Op school leert uw kind handig gebruik te maken van deze manier van rekenen via de tientallen.

Uw kind heeft dit al een beetje geleerd met het rekenen tot 20, maar in groep vier gaat uw kind nog veel meer op deze manier rekenen. Het is dat ook heel belangrijk dat uw kind weet hoe de getallenlijn in elkaar zit. Welke getal komt er na 64? Om dit te oefenen zijn er sommen als:

Afbeelding ontbreekt

Wat valt er op aan deze sommen? Steeds wordt er geteld tot het volgende tiental!